

*Geschiedenis en werking
Soester korenmolens
De Windhond*

INHOUD

Voorwoord	7
De vorming van het Soester landschap en de Eng	9
De vroege geschiedenis van Soest	11
De molen en de industriële ontwikkeling	13
De eerste molens op de Eng	14
Molen De Windhond van 1737 - 1930	15
De herbouw van De Windhond	21
Rondleiding door molen De Windhond	28
Technische gegevens De Windhond	54
Duurzaamheid	54
De Molenaarskamer	55
Granen	57
Molenspreekwoorden	58
Dieren in de molen	59
Jaarlijkse evenementen rond de molen	60
Bronnen	62
Over de Stichting De Windhond	62

VOORWOORD

Na bijna tachtig jaar afwezigheid laat De Windhond weer trots zijn wieken draaien. Vele Soestenaren hebben met belangstelling de bouw gevolgd en veel dorpsgenoten verwelkomen we in onze molen. Na tien jaar in het midden van de Soester gemeenschap een belangrijke recreatieve en educatieve positie te hebben verworven, heeft de Stichting Vrienden van De Windhond dit boek uitgegeven.

De Windhond is in alle opzichten een uniek project. Om te beginnen zijn mooie en toch stoere aanblik, zijn plaats op de Eng, alsof hij er altijd is geweest. De bouw werd bekostigd uit giften, sponsorgelden en een legaat. Een stuk vakwerk waarop de aannemer en de molenbouwer terecht trots zijn. Maar ook de vrijwilligersorganisatie die er voor zorgt dat dit mooie object regelmatig draait en te bezichtigen is.

De korenmolen De Windhond is niet alleen het nieuwste monument van Soest en daarmee een verrijking van ons groene dorp, maar ook een levend monument. Hij vertelt de geschiedenis van het brood, van de polders en van het hout voor huizen en schepen waaraan Nederland lange tijd zijn welvaart te danken had. Maar ook over het weer en het klimaat als belangrijke medespelers. Niet voor niets trekken veel scholen in Soest naar de molen om nieuwe generaties er mee vertrouwd te maken.

Daarnaast is De Windhond het icoon van duurzaamheid in Soest vanwege het eeuwenoude gebruik van windenergie door molens voor de bedrijfsvoering.

Het boek geeft een goed beeld van de molen en de molenaars toen deze nog aan de Molenstraat in Soest stond. Daarnaast geeft het een beschrijving van de herbouw, van de belangrijkste onderdelen waaruit de molen bestaat en hoe De Windhond werkt.

Hartelijk dank aan allen die aan dit mooie boek hebben meegewerkt. Lees het met plezier zodat we met nog meer enthousiasme kunnen vertellen over de mooie techniek, het malen en de geschiedenis.

*Bestuur Stichting Vrienden van De Windhond
Soest, mei 2018*

DE VORMING VAN HET SOESTER LANDSCHAP EN DE ENG

180.000 jaar geleden

Gletsjers vormen het landschap. Zwerfkeien uit Scandinavië op de Stompert. De Soester Eng wordt gevormd.

80.000 tot 10.000 jaar geleden

Dekzandruggen van de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei worden gevormd.

12.000 jaar geleden

Vorming van een houtskool houdende laag in de Soester duinen. Ontstaan van Laag van Usselo.

10.000 - 7.300 voor Chr.

Vuursteenbewerkers in de Soester duinen. Midden Steentijd. Begin van landbouw en veeteelt. Grafheuvels.

4.300 - 2.500 voor Chr.

Grafheuvels in Monnikenbosch, op de Stompert en de Eng (Enghenbergje).

De Eng (of es) ontstond in de voorlaatste ijstijd als onderdeel van de Utrechtse Heuvelrug. Vanuit het noorden werd de ondergrond van grind en stenen door ijsmassa's opgestuwd tot een stuwwal.

Een ijstijd later, toen hier een toendraklimaat heerste en het landijs ons land niet bereikte, spreidde de heersende wind vanuit het Noordzeebekken een laag zand als een deken over het gebied. Het ontstaan van de Eng was een feit.

In de middeleeuwen vestigden boeren zich in Soest. Er ontstond een langgerekt esdorp. De boerderijen lagen op de grens van de hoge zandgronden en de lage natte klei- en veengronden van het Eemdal.

De boeren maakten de zeer arme grond geschikt voor akkerbouw. Jarenlang bemestten zij de Eng met een mengsel van schapenmest en heideplaggen. Deze wijze van bemesting wordt ook wel potstalsysteem genoemd. De schaapskooien die in een krans op de Eng stonden werden elk voorjaar uitgemest. Deze jaarlijkse mestgift werd verspreid over het land en verteerde tot ongeveer een millimeter zwarte vruchtbare grond. Grondboringen op de Eng laten zien dat de oorspronkelijke zanderige bodem in de loop van zo'n acht eeuwen met (800 x 1 mm =) 80 cm zwarte grond is opgehoogd (zwarte enkeerdgronden). Deze wijze van bemesting werd gebruikt tot de komst van kunstmest. Uit oude documenten blijkt dat Soest in 1904 nog twee schaapskuddes op de Eng had. Kort daarna verdwenen ook deze laatste twee kudde.

Op de Eng werd vroeger vooral rogge verbouwd. Naast deze armeluistarwe stonden er ook boekweit en aardappelen. Na de roggeoogst werd het land geploegd en uiterlijk op 10 augustus ging het knollenzaad de grond in. De Soester knol (bijnaam voor de inwoners van Soest) had een geheel eigen smaak. Zelfs op paleis Soestdijk was de knol een geliefd ingrediënt.

Tegenwoordig worden op kleine schaal weer knollen verbouwd. Deze knollen zijn in het najaar in de molen te koop. De Soester Eng had destijds een oppervlakte van ongeveer 200 hectare. Hiervan bestaat alleen het zuidelijke deel nog met een landbouwareaal van ongeveer 50 hectare.

DE VROEGE GESCHIEDENIS VAN SOEST

1028

Geboorte van Soest.

Bisschop Ansfridus schenkt 14 hoeven, gelegen tussen de villa's Heeze en Zoys, aan het Benedictijner Klooster in Amersfoort.

1170

Overstroming van de lage polders rondom Soest.

1239

De Praamgracht wordt gegraven.

1278

De eerste strijd op de Eng.

1355

Soest wordt plat gebrand door Hollandse troepen.

1394

Scheiding tussen Soest en het Hezerveen.

1399

Het Soester veen wordt verkaveld voor ontginning.

De Pijnenburger Grift wordt gegraven.

1474

De eerste molens op de Soester Eng.

1481

Soest wordt gebrandschat door Hollandse troepen.

1506

De eerste kerkklok wordt gegoten naast de Oude Kerk.

1543

De Gelderse krijsheer Maarten van Rossum plundert Soester kloosters. Nonnen worden verkracht en vermoord.

1713

De veepest heerst in Soest.

1737

Start met de bouw van De Windhond.

1813

Soest is weer vrij van de Franse bezetting.

Wat voor molen is dit?

Spinnenkopmolen

Wipmolen

Zes- of achtkante buitenkruier

Achtkante binnenkruier

stenen grondzeiler

Ronde stenen beltmolen

Ja

Ben je in Friesland?

Nee

Ja

Zie je de staaf en het kruisrad?

Nee

Ja

Staat de molen op een verhoging (belt)?

Ja

Is de molen zonder wieken groter dan 4 meter?

Nee

Nee

Staat de molen op een verhoging (belt)?

Ja

Ja

molen kokervormig?

Ja

Heeft de molen een balkon (stelling)?

Nee

Ja

Heeft de molen een balkon (stelling)?

Nee

Heeft de molen een balkon (stelling)?

Ja

Is het lijf van de molen 3x zo groot als het onderstuk?

Nee

Nee

Is het lijf van de molen rond?

Ja

Ja

Ja

Heeft de molen een piramidevormig onderstuk?

Ja

Is het lijf van de molen vierkant?

Nee

Wordt water bovenop het geleid?

Nee

Standerdmolen

Paltoekmolen

Zes- of achtkante stellingmolen

START

Heeft de molen wieken?

Nee

Ja

Heeft de molen wieken en een waterrad?

Watervluchtmolen

Ja

Jovenslagmolen

Onderslagmolen

Nee

Ja

Nee

Ja

Ja

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

Nee

Ja

Nee

Ja

Nee

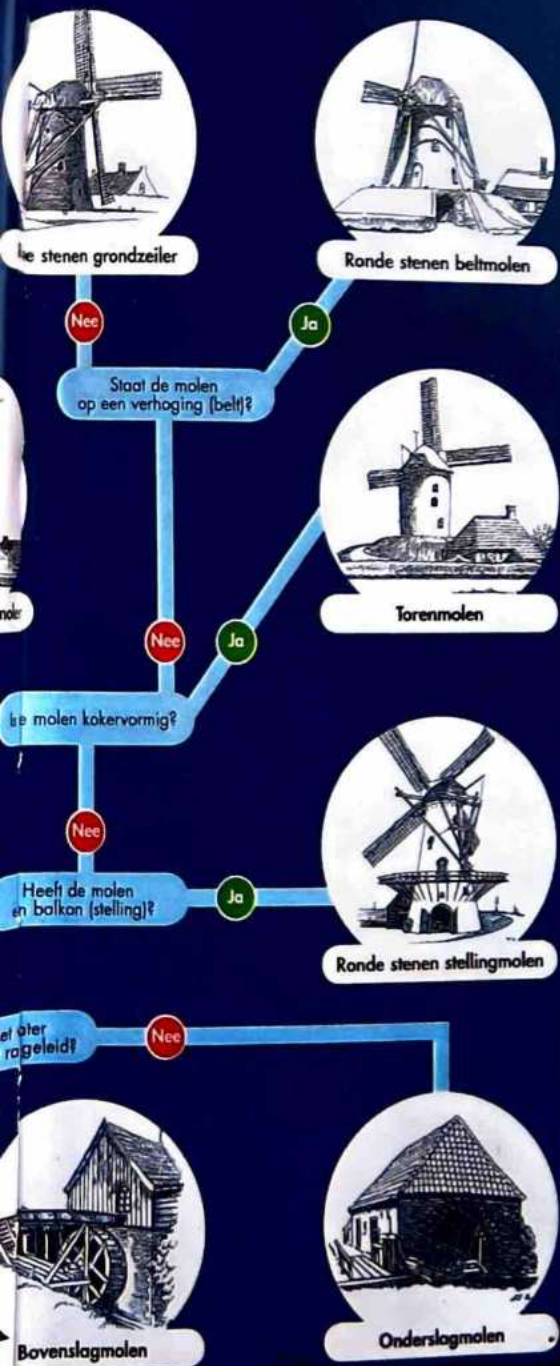
Ja

Nee

Ja

Nee

is dit?

DE MOLEN EN DE INDUSTRIËLE ONTWIKKELING

In de vroege oudheid maalde men tussen twee stenen handmatig gerst, tarwe of spelt tot meel. De rijke Romeinen gebruikten slaven om dit werk voor hen te doen. Om aan de groeiende vraag naar meel te kunnen voldoen zette men in rosmolens paarden in om de maalstenen te bewegen.

Al voor onze jaartelling gebruikten de Romeinen watermolens. Omstreeks 110 na Chr. bouwden zij in Frankrijk een meelfabriek met zestien watermolens.

De bewering dat windmolens uit het Midden-Oosten of Noord-Afrika naar Europa kwamen is nooit bewezen. Aangenomen wordt dat de eerste windmolens (standerdmolens) in de tweede helft van de 12e eeuw in West-Vlaanderen, Frankrijk en Engeland werden ontwikkeld en daarna naar Nederland kwamen. Het waren korenmolens voor het malen van meel, benodigd voor het bakken van het dagelijkse brood.

In de 14e eeuw paste men de standerdmolen aan. Hierdoor ontstond de wipmolen. Daarmee konden de polders worden drooggemalen. De eerste droogmakerijen ontstonden in de 17e eeuw.

Eind 16e eeuw vond Cornelis Corneliszoon van Uitgeest de krukas met drie bochten uit. Daarmee werd een draaiende beweging in een heen en weer gaande beweging omgezet. Zo ontstond de zaagmolen. Door zijn uitvinding deed één zaagmolen het werk van vijftig handzagers.

Tegelijkertijd kwamen er meer innovaties op windmolengebied.

Men ging over op het bouwen van stenen molens. Door de verbeteringen kon de molenaar efficiënter werken en kon de molen breder worden ingezet. Men begon met industriële toepassingen zoals het persen van oliehoudende zaden, het malen van pigmenten, papierfabricage, het malen van run voor de leerlooierijen, het malen van tabak tot snuiftabak en het boren van kanonlopen, enz. enz. Op het hoogtepunt van de Gouden Eeuw stonden ongeveer tienduizend molens in Nederland, waarvan ongeveer duizend in de Zaanstreek.

Met de komst van de explosiemotor en de elektromotor waren molens overbodig geworden en werden vele gesloopt. Omstreeks 1920 waren in Nederland nog maar 940 molens over.

DE EERSTE MOLENS OP DE ENG

Zeker is dat vanaf 1474 een standerdmolen op de Eng heeft gestaan.

Standerdmolens zijn altijd korenmolens. Het maalkoppel in dit type molen staat bij het bovenwiel. Nadeel daarvan was dat de molenaar bij veranderende wind naar beneden moest om de zeilvoering aan te passen en om de molen op de wind te kruien. Een zeer omslachtige bezigheid. De ontwikkeling van een molen met een kruibare kap en een koningsspil bood uitkomst: het maalkoppel kon op een lager gelegen gedeelte van de molen worden geplaatst.

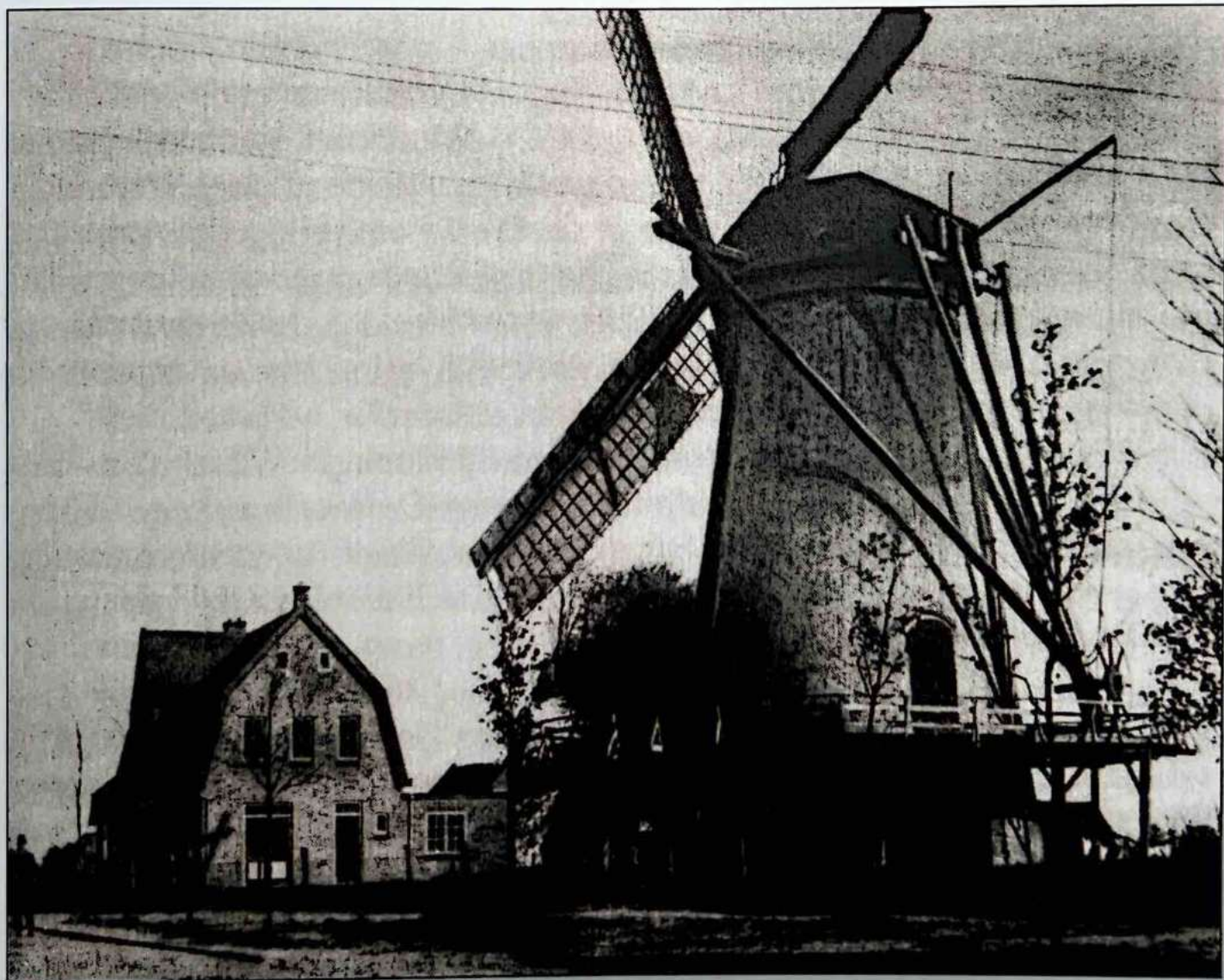

Standerdmolen zoals die oorspronkelijk op de Eng stond

MOLEN DE WINDHOND VAN 1737 - 1930

Het is niet bekend hoeveel molens de huidige Windhond zijn voorgedaan. Het zullen meerdere standerdmolens zijn geweest, die door oorlogsgeweld, brandstichting, blikseminslag of houtrot vernietigd zijn.

De Windhond heeft gestaan op de hoek van de Molenweg en de Molenstraat. Naast de molen stond een schuur. Daarin begon Abbel in 1945 de Soester IJzergieterij. In 2007 heeft deze Soester (IJzer)Gieterij de bovenas van de nieuwe Windhond gegoten.

De naam

De standerdmolens op de Eng hadden waarschijnlijk geen eigen naam.

In het jaar 1737 liet Gerrit Volkertsz. Varekamp (molenaar van 1721 - 1745) de stenen stellingmolen bouwen en 'doopte' hem De Windhond. Waarom deze naam werd gekozen is niet meer te achterhalen.

Er zijn vier theorieën:

- Het kan afgeleid zijn van de wieken, die draaien met de snelheid van een voortsnellende (haze)windhond.
- Ook zou het kunnen verwijzen naar de West-Indiëvaarder van de V.O.C. met de naam De Windhond. Op dit schip had een muiteerij plaatsgevonden die in 1737 erg tot de verbeelding van de bevolking sprak. Misschien heeft Varekamp zich daardoor laten inspireren.
- Een mogelijkheid is dat de naam afgeleid is van een windgek. Een windgek is een met de wind meedraaiende afsluiting op een schoorsteen om windinslag te voorkomen. Zo'n windgek werd ook wel 'windhond' genoemd. De molen wordt door de molenaar op de wind gekruid en draait dus ook met de winden mee.
- De laatste mogelijkheid is dat de molenaar enkele vitale onderdelen van het gaande werk uit een molen met de naam De Windhond uit de Zaanstreek zou hebben gehaald.

In Nederland zijn nog twee molens die De Windhond heten: in Woerden en op de Zaanse Schans.

De molenaars

Vanaf 1632 tot 1774 was de familie Varekamp eigenaar van de molen.

Van 1774 tot 1921 was dat de familie Smits. De Smitsweg en het Smitsveen in Soest zijn genoemd naar deze molenaarsfamilie. Als een zelfstandige molenaar moest stoppen met zijn vak werd zijn taak overgenomen door zijn zoon. Als hij geen zoon had werd een nauw mannelijk familielid de nieuwe molenaar.

Op 3 januari 1921 veranderde De Windhond nog eenmaal van eigenaar. Op die datum werd De Windhond verkocht aan Johannes Baptist Mulders voor 5.030 gulden. Deze Mulders was de zoon van de molenaar van De Vliet in Soest-Zuid. Mulders oefende in feite op de Eng zijn beroep niet uit. Slechts een enkele keer werd De Windhond gebruikt.

1721 – 1745 Gerrit Volkertsz. Varekamp

Gerrit bouwde de stenen stellingmolen De Windhond

1745 – 1774 Rijk Varekamp (zoon van broer van Gerrit)

1774 – 1816 Willem Smits (zoon van zus van Rijk)

Willem was tot 1787 ook kerkmeester. Hij was onder andere belast met de inning van heffingen op het begraven in de N.H. Kerk in Soest. Als voorzorgsmaatregel reserveerde hij met de aanschaf van een grafzerk al in 1789 een plaatsje voor zichzelf in de kerk. Deze had het wapen met drie windhonden en een kruis (viertaksrijn van de looper van het maalkoppel) met daarop de tekst 'Willem Smits, Molenaar van Soest, anno 1789'. Willem stierf in 1820, maar werd niet in de kerk begraven.

1816 – 1827 Johannes Smits (zoon van Willem)

1827 – 1867 Willem Smits (zoon van Johannes)

1867 – 1904 Johannes Willem Smits (zoon van Willem)

1904 – 1921 Johannes Willem Smits jr. (zoon van Johannes Willem)

1921 – 1930 Johannes Baptist Mulders (zoon van molenaar van De Vliet)

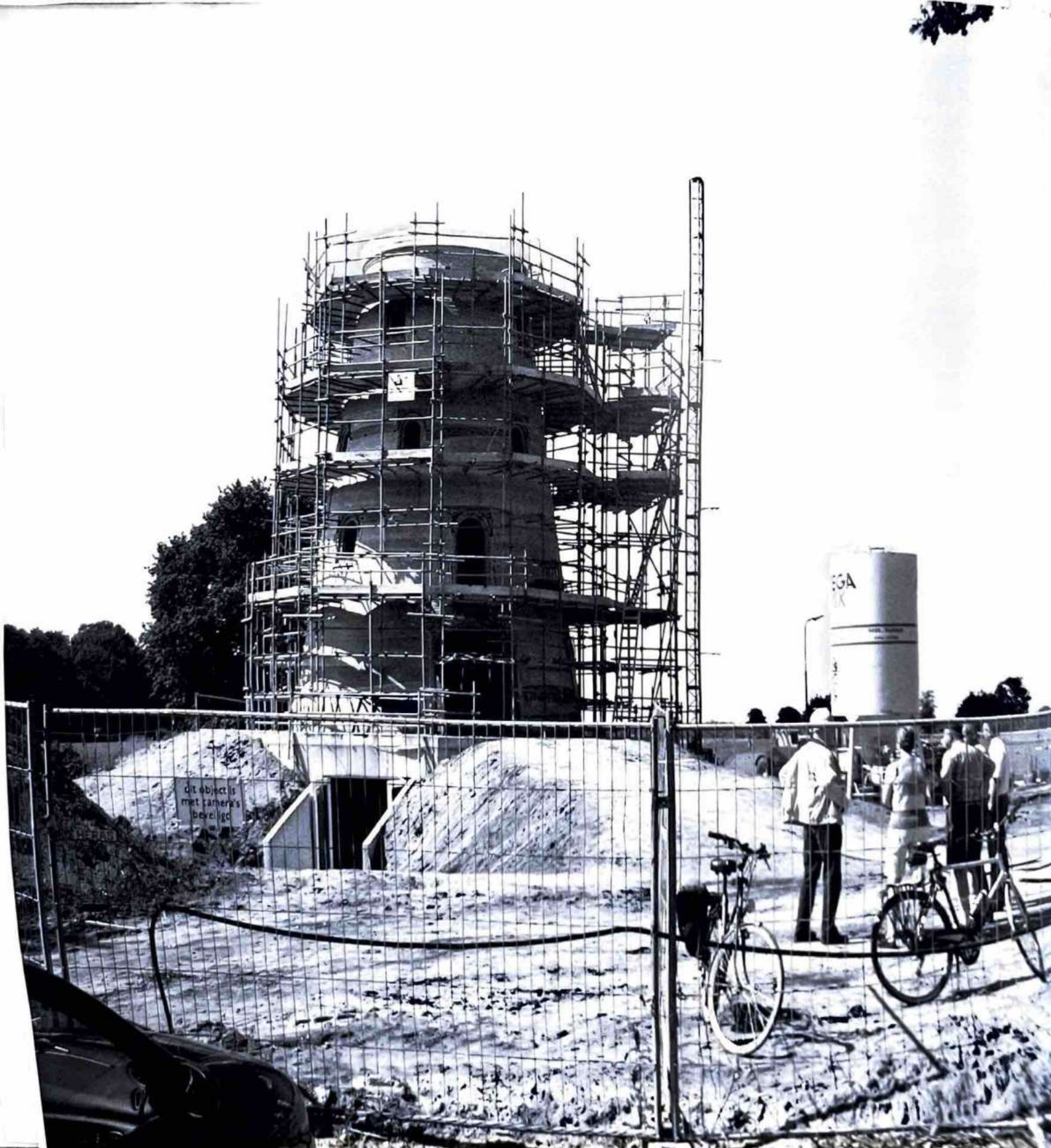
De ondergang

Mulders kocht De Windhond waarschijnlijk om zijn concurrentie te verkleinen. Dat was belangrijk in deze moeilijke periode. Coöperatieve landbouwverenigingen waren in opkomst. Het gebruik van elektrische en dieselmotoren voor het maalproces werd populair om onafhankelijk te zijn van windkracht. Het in bedrijf houden en onderhouden van De Windhond bleek niet meer rendabel. De molen verkeerde in een deplorabele staat. De Windhond maalde voor het laatst in 1922. Daarna werd de molen gekannibaliseerd voor reparatie van andere molens.

Tussen 1923 en 1930 probeerden diverse personen en instanties de molen voor het nageslacht te behouden. Het gemeentebestuur kon door de eigen financiële situatie niets aan de staat van de molen doen. De landelijke politiek ondersteunde het behoud evenmin. De Vereniging De Hollandsche Molen, die zich bekommert om de instandhouding van molens in Nederland, werd benaderd om De Windhond op te nemen in hun bestand. De Vereniging bleek niet kapitaalkrchtig genoeg om de molen te redden van de sloop.

In het jaar 1930 verkeerde De Windhond in een zodanige staat dat werd besloten tot sloop.

Mulders verkocht in 1951 het vrijgekomen stuk land en de grond werd als groentetuin gebruikt.

dit object is met camera's beveiligd

EGA
TK

DE HERBOUW VAN DE WINDHOND

In maart 1977 werd 'De Stichting tot Herbouw van de Stellingkorenmolen De Windhond te Soest' opgericht. Het doel was de in januari 1930 gesloopte molen op de oorspronkelijke plek op de hoek van de Molenweg en de Molenstraat te herbouwen.

De benodigde bouwvergunningen waren in de jaren '70 geregeld.

De bouwtekening en het bestek waren gemaakt volgens de visie van het Stichtingsbestuur door de heer G. Keunen van de Rijksdienst voor Monumentenzorg (de huidige Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, RCE).

De Stichting kocht de grond in 1991.

Het Stichtingsbestuur bleek niet in staat voldoende fondsen te werven voor de bouw van de molen. De activiteiten lagen even stil.

Onder leiding van Gerhard Sterken blies het Stichtingsbestuur in 1999 de plannen voor de herbouw van De Windhond nieuw leven in.

In 1999 schoof Van de Grift Bouwbedrijf aan bij De Stichting en maakte de Rabobank exploitatieberekeningen.

Er was een plan om in de molenterp een ontvangstruimte te maken voor gezelschappen tot zestig personen. De opbrengst uit verhuur daarvan zou ten goede komen aan de exploitatie van de molen.

De biotoop op de oorspronkelijke locatie voldeed niet door bebouwing en hoge bomen.

De buurtbewoners aan de Molenstraat maakten bezwaar tegen de bouw van een molen.

Voorzitter De Kam zag voordelen in een andere locatie: het verlaten stortgatterrein op de Kolonieweg/Molenweg/Veldweg.

Op basis van de tekeningen met ontvangstruimte en de nieuwe locatie werden nieuwe vergunningen aangevraagd. Van de Grift werkte de plannen voor de bouw verder uit met Verbij, molenbouwer uit Hoogmade. Tom Bakker, bouwadviseur van De Stichting, controleerde de plannen op authenticiteit en liet de onderliggende begrotingen doorrekenen.

Het bestuur besloot met de bouw te beginnen als de helft van het benodigde geld binnen was met de verwachting dat er tijdens de bouw donaties en sponsors zouden komen.

De Gemeente Soest stelde het voormalige stortgat tegen een lage erfpachtsom ter beschikking en gaf de locatie aan de Molenstraat een woonbestemming voor twee woningen. Deze grond bleek een behoorlijke waarde te vertegenwoordigen. Van de Grift kocht het perceel aan de Molenstraat voor woningbouw. Daarmee was het benodigde startkapitaal beschikbaar.

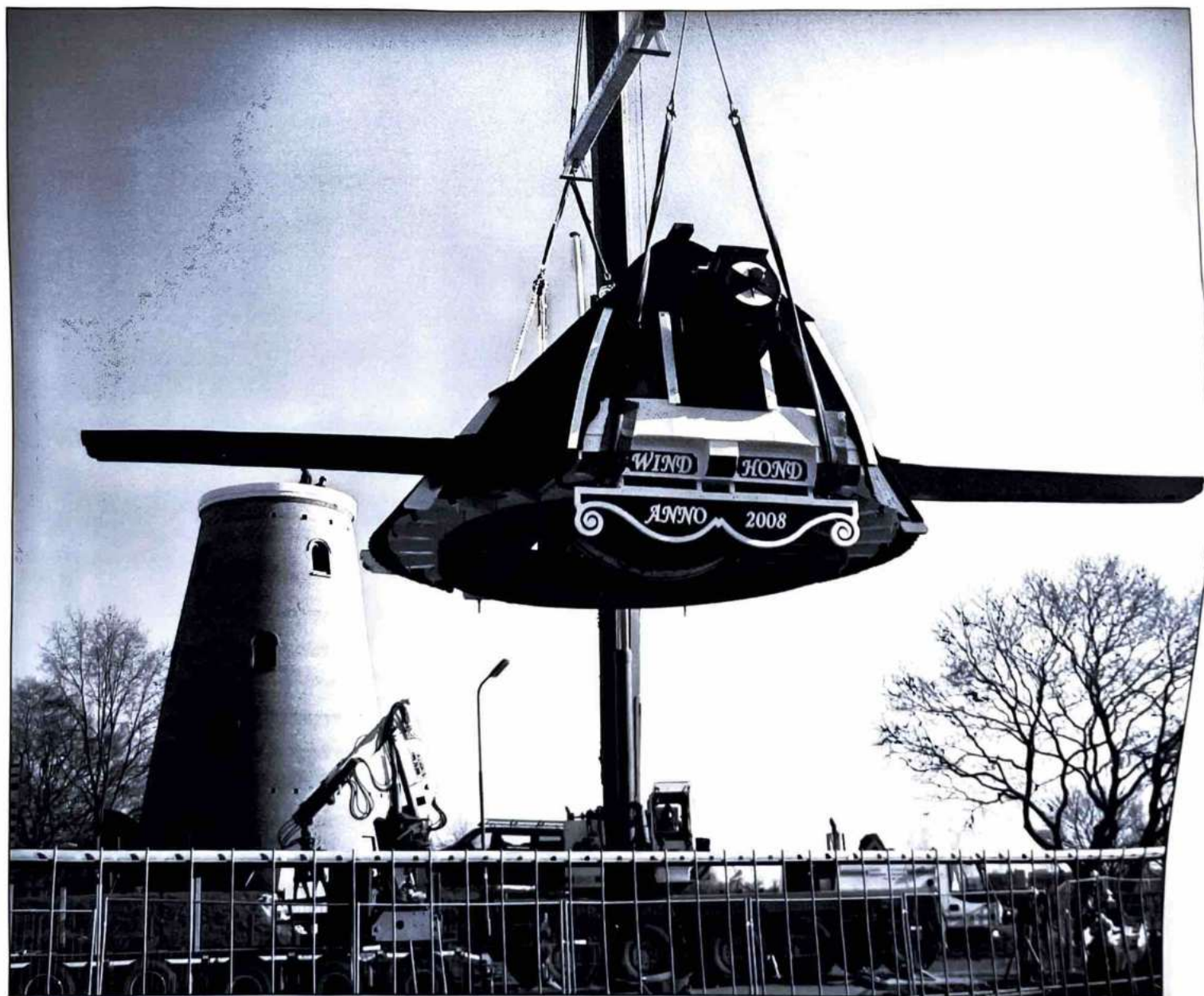
De bouwvergunning voor de molen, die werd bemoeilijkt omdat er een verplichting voor grondsanering aan vast zat, werd verkregen. Op 28 april 2006 werd met de bouw begonnen.

Op het terrein van de molen werd een bezoekerscentrum ingericht. Het publiek kon van daar uit de bouw van de molen op de voet volgen.

Tijdens de bouw verwierven de bestuursleden en de bouwer nog meer financiële toezeggingen van bedrijven, eenmalige sponsors, donateurs en begunstigers. Toen de romp gereed was bleek er nog steeds te weinig geld voor de voltooiing van het gaande werk van de molen. Het bestuur stond voor de zware taak nog meer geld bijeen te brengen.

Van de Grift besloot de ontvangstruimte onder de molen van de Stichting te kopen en deze voor eigen rekening en risico af te bouwen. Ook bracht een legaat een bedrag binnen ten gunste van De Windhond. De reeds gebouwde romp van de molen sprak tot de verbeelding van geldschieters, wat het inzamelen van gelden vergemakkelijkte. De Rabobank verstrekke een hypotheek tegen een gunstige rente.

Op het terrein naast de molen werd de kap in elkaar gezet. Op 12 februari 2008 werd de kap op de molenromp geplaatst.

Op 3 april 2008 werden de roeden gestoken

Opening

Op 21 november 2007 was de ontvangstruimte onder de molen klaar. Samen met de vrijwilligers van De Windhond werd deze Molenaarskamer geopend door Cees Vos, de motor achter de vrijwilligers.

De officiële opening van De Windhond werd op Nationale Molendag 10 mei 2008 verricht door burgemeester Arie Noordergraaf. Hij lichtte samen met de Soester schoolkinderen de vang. Op deze feestelijke dag waren de Soester verenigingen Apollo, Het Groot Gaesbeeker Gilde en PVO aanwezig om de opening luister bij te zetten. 's Avonds werd het toneelspel 'De klucht van De Windhond' opgevoerd.

De molen is volledig met nieuwe materialen opgebouwd. Er is nog wel naar onderdelen van de oude molen gezocht. Op de Birkstraat zou een boerderij staan met oude balken. Het is niet aangetoond dat deze balken uit De Windhond kwamen.

In de muur van de molen zijn wel drie oude steentjes gemetseld, waarvan men denkt dat ze van De Windhond waren.

RONDLEIDING DOOR MOLEN DE WINDHOND

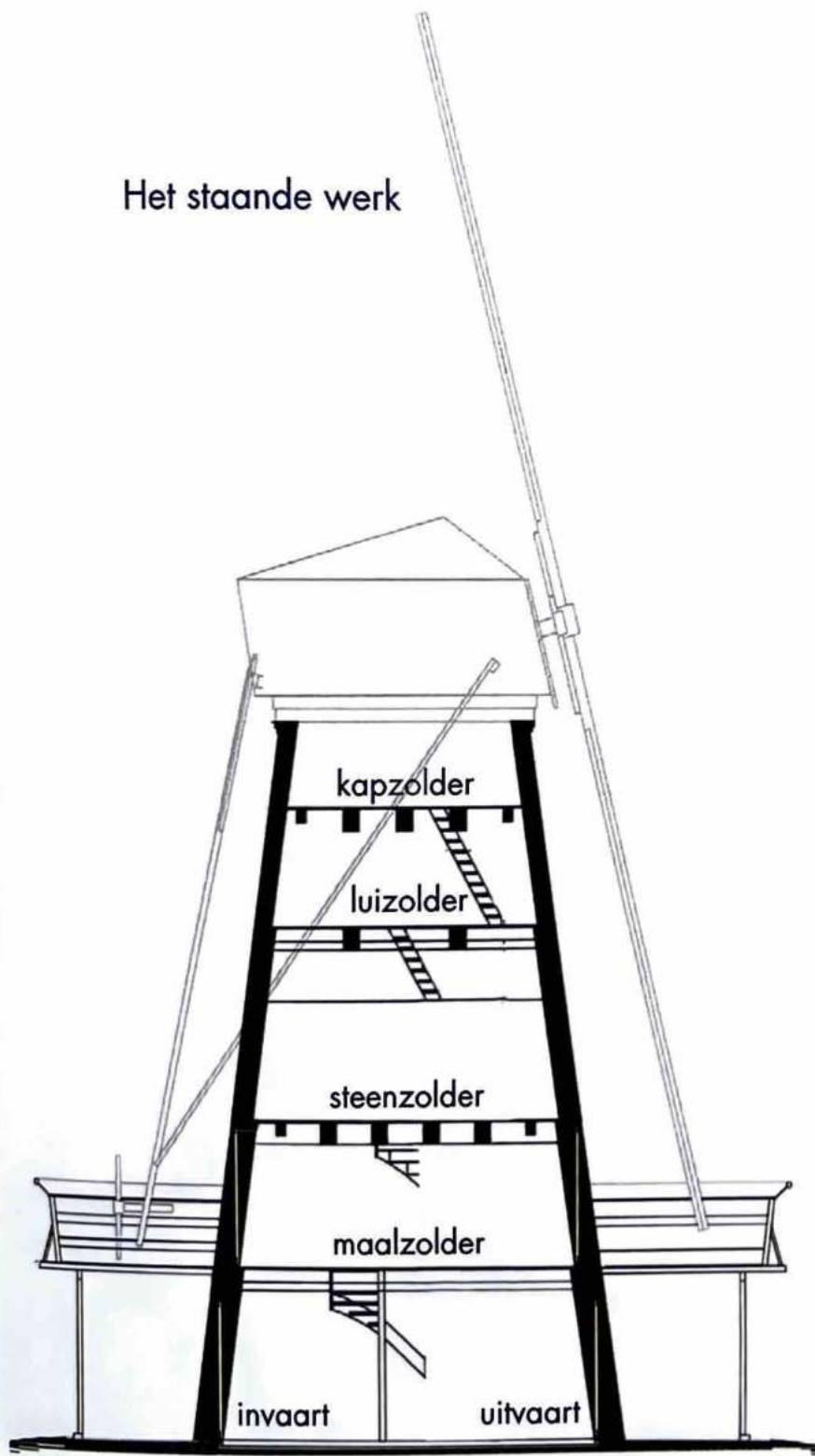
Molen De Windhond is van het type ronde stenen stellingmolen.
De functie van de molen is korenmolen.

De opbouw van de molen bestaat uit twee delen: het staande werk en het gaande werk.
Het staande werk betreft de vaste constructie van de molen, zoals de onderbouw, de romp, de vloeren en de stelling. Het staande werk is gebouwd door Van de Grift Bouwbedrijf uit Soest.
Het gaande werk bestaat uit alles wat met de aandrijving van de werktuigen te maken heeft, zoals het gevlucht, de assen en spillen en de molenwielen. Het gaande werk is gebouwd door Verbij Hoogmade B.V. uit Hoogmade.

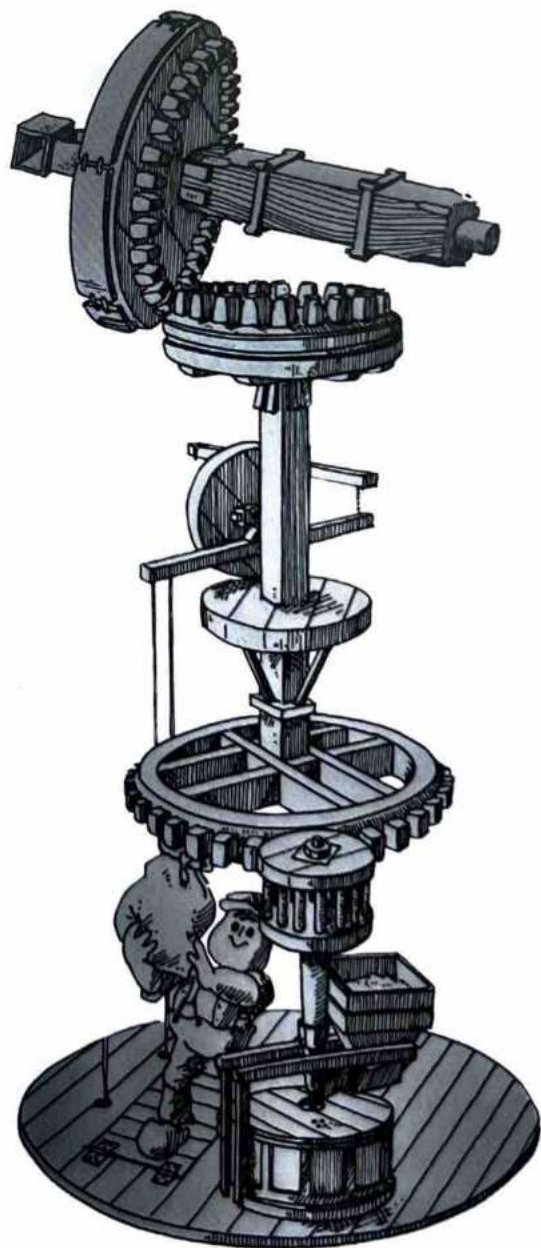
De onderbouw van de molen is een achtkante betonnen voet. In deze onderbouw bevindt zich De Molenaarskamer, die gehuurd kan worden voor vergaderingen, feesten en recepties.

De romp is opgebouwd uit 190.000 IJsselsteentjes. De afstand van het grondvlak van de invaart (ingang op de begane grond) tot de kap is circa twaalf meter.

Het staande werk

Het gaande werk

Invaart/Uitvaart

De invaart van De Windhond is de feitelijke ingang van de molen. Hier leverden de boeren hun maalgoed af. Dit gebeurde vroeger meestal met paard en wagen. De wagen stopte onder de luiluiken. Via deze luiken werd het maalgoed, op windkracht, naar de steenzolder gehesen. De boerenkar kon in de molen niet keren, dus reed de kar de molen uit via de uitvaart. Als meerdere boerenwagens gelijktijdig bij de molen aankwamen, dan was de regel 'Wie het eerst komt, die het eerst maalt'.

Spreuk

In 2010 vroeg het Bestuur aan de Soester bevolking een tekst te bedenken die op de molen van toepassing is.

Daaruit is een spreuk naar voren gekomen, die op een balk is gespijkerd:

De winkel

Vroeger kende men in de molen geen winkel. De molen was feitelijk een fabriek waar meel werd gemalen. De boer bracht het graan en haalde het meel weer op. Het publiek kwam niet in de molen. De begane grond was veelal ook opslagruimte.

Nu De Windhond is herbouwd heeft de molen een heel andere functie. De molen staat er om het publiek te laten zien hoe een molen functioneert en hoe wordt gemalen.

In de molen wordt tarwe, maïs en sorghum gemalen.

De maalproducten worden periodiek gecontroleerd door het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde (AKG). Aan de hand van die controle worden door het AKG aanwijzingen gegeven om de kwaliteit van het maalgoed optimaal te houden. Hierdoor is de molen in staat meel van hoge kwaliteit te leveren.

De biologisch geteelde tarwe komt uit Noord Holland, met een deel van dezelfde tarwesoort uit Frankrijk om de bakaard te verbeteren.

In de winkel van de molen zijn diverse soorten meel en mixen te koop.

In hoofdzaak worden ingrediënten gebruikt, die in De Windhond of in molen De Hoop in Bunschoten zijn gemalen. Enkele ingrediënten worden betrokken van andere molens of maalterijen.

De maalzolder

De maalzolder is feitelijk de werkvloer van de molenaar. Hier staat hij te malen.

Met behulp van het lichttouw kan hij de lopersteen van het maalkoppel, een zolder hoger, naar boven of naar beneden bewegen. Zo kan hij de afstand tussen de maalstenen heel nauwkeurig instellen. De molenaar voelt of het meel de juiste fijnheid heeft en hij corrigeert zo nodig met het lichttouw.

Bij wisselende wind wisselt de graantoevoer naar de molenstenen en moet de molenaar ook het lichttouw bedienen om de druk van de lopersteen aan te passen.

De reguleur is een hulpmiddel voor de molenaar die de afstand tussen de stenen bij windschommelingen automatisch corrigeert. Dit hulpmiddel is wel aanwezig in de molen, maar wordt niet meer gebruikt.

Op de maalzolder wordt het maalgoed opgeslagen.

De buil

Als de tarwe wordt gemalen krijgen we voltarwemeel. Hierin zitten alle delen van de tarwekorrel. Van dit meel bakken we volkoren brood, bruinig/grauwig brood.

De tarwekorrel bestaat uit de volgende drie hoofdbestanddelen:

het schilletje van de korrel: de zemel

de kiem of gries

het binnenste van de korrel: de bloem

Om witbrood, taart of pannenkoeken te bakken hebben we de bloem nodig. Daarom zeven we de bloem uit het volkorenmeel. Dit zeven wordt builen genoemd en wordt gedaan met de buil. Deze bestaat uit een borstel en twee zeven. Uit de fijne zeef valt de bloem. Uit de grove zeef vallen de griezen, daarvan maken we griesmeelpap. Als laatste blijven de zemelen over, die we door de yoghurt doen.

Sint Victor

Sint Victor van Marseille leefde in de derde eeuw. Zijn feestdag is op 21 juli. Hij diende in het Romeinse leger van Maximianus en zocht als christen zijn geloofsgenoten op in de gevangenis, waar hij hen troostte en in hun geloof aanmoedigde. Hij belandde ook zelf in de gevangenis. Daar wist hij zijn bewakers tot het christendom te bekeren.

Van keizer Maximianus moest Victor opnieuw trouw zweren aan Jupiter, de hoofdgod van de Romeinen. Toen hij voor het afgodsbeeld werd gesleept, schopte hij het beeld omver. Het beeld viel in gruzelementen. De keizer liet de 'heiligschennende voet' van Victor afhakken en liet hem martelen. Later werd hij veroordeeld om levend vermorzeld te worden tussen twee molenstenen. Victor werd half platgedrukt maar de stenen braken en Victor bleef in leven. Tenslotte werd Victor onthoofd, waarbij men engelen zou hebben horen zingen: Vicisti, Victor beate, vicisti (Gij hebt overwonnen, gelukzalige Victor, gij hebt overwonnen).

Al in de middeleeuwen werd Sint Victor in Nederland en Vlaanderen vereerd door de korenmolenaars. Er ontstonden vele gilden die naar hem werden genoemd. Sint Victor wordt vaak afgebeeld met een zwaard in de ene en een wiekenkruis in de andere hand.

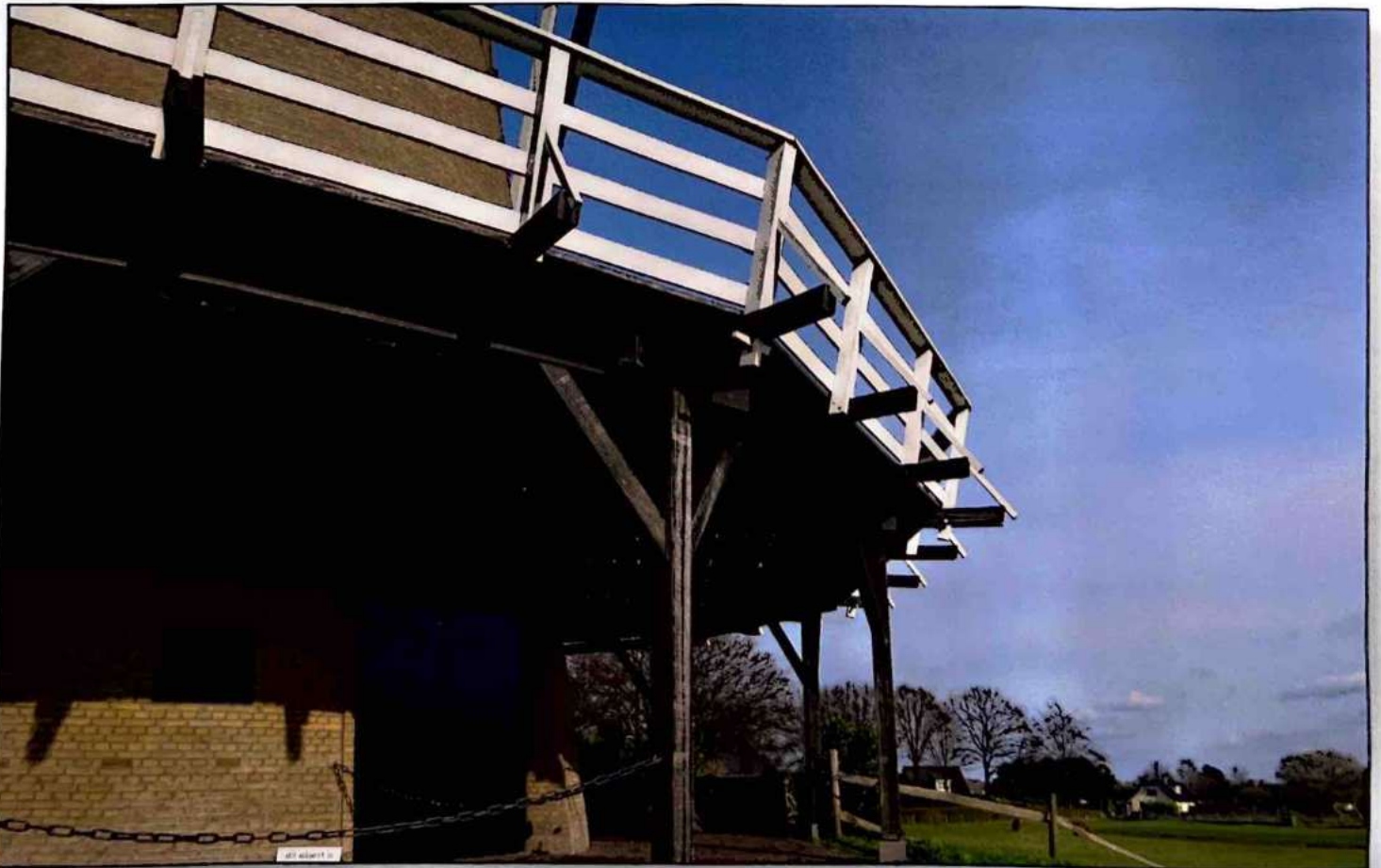
De stelling

Om meer wind te kunnen vangen werden molens verhoogd. Om bij het gevlucht te kunnen komen werd om de molenromp een stelling gebouwd. Vandaar de naam 'stellingmolen'.

De hoogte van onze stelling vanaf het grondvlak bedraagt drie meter. Dat is niet zo hoog. De hoogte van de stellingen van de molens in Schiedam is wel 15 meter!

Vanaf de stelling kan de molenaar de kap verdraaien en daarmee de wieken op de wind zetten. De Windhond heeft een twaalfkantige stelling. De twaalf velden van de stelling worden ondersteund door vier liggers. De stellingliggers worden weer ondersteund door stutten met kraaienpoten.

De stelling wordt afgesloten met een stellinghek. Dit hek staat schuin, zodat het gevlucht er vrij langs kan draaien.

Staat en kruiwiel

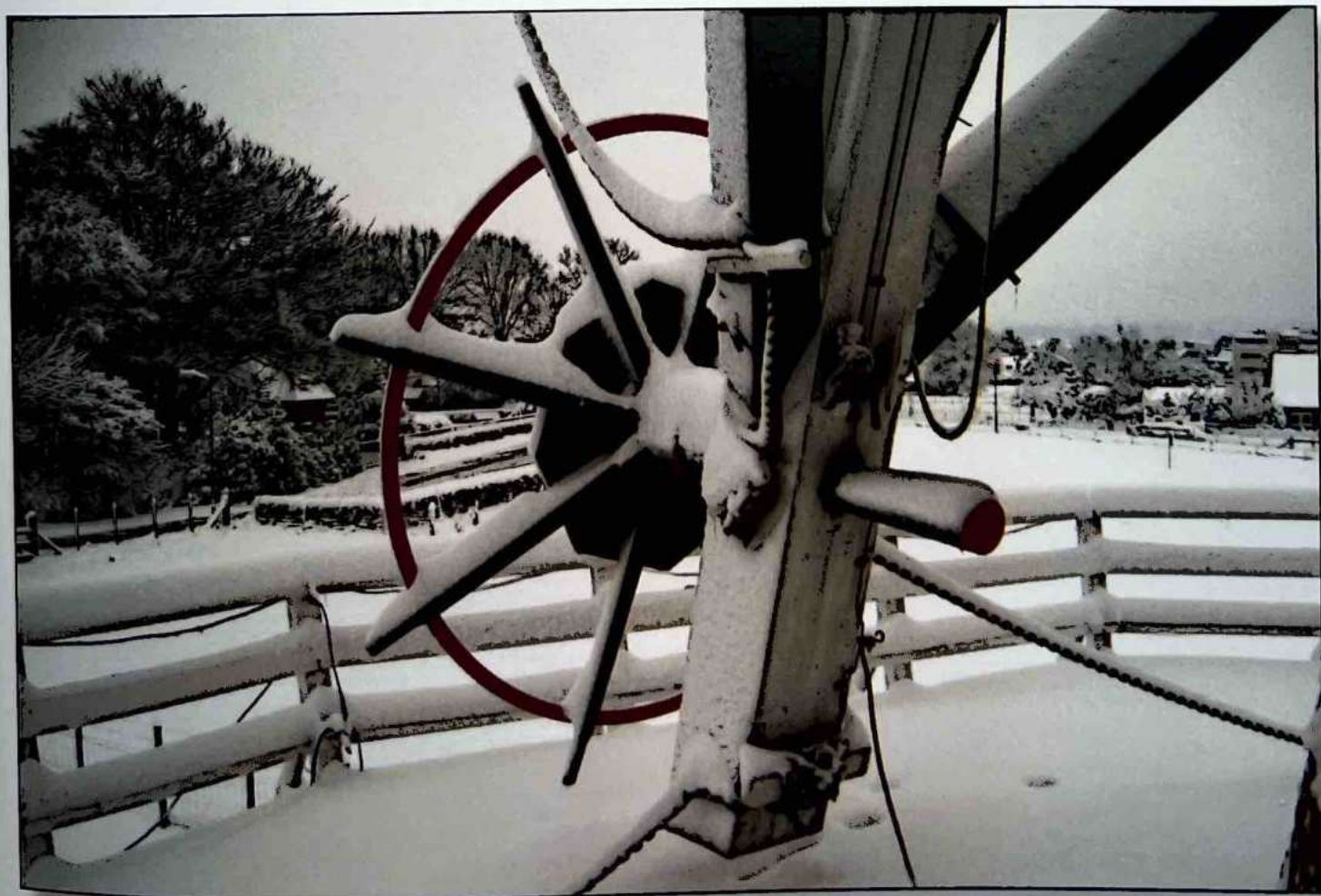
Als de wind van richting verandert, zet de molenaar de wieken op de wind om een optimale windvang te krijgen. Dit heet kruien. Kruien gebeurt vanaf de stelling met behulp van de staart van de molen.

De staartbalk is met een zware bout bevestigd aan de korte spruit. De korte en de lange schoren zijn aan de staartbalk en aan de korte en de lange spruit bevestigd.

Door het kruiwiel te draaien wordt de kruiketting, die aan de stelling is verankerd, om de munnik gewikkeld en zo trekt de ketting aan de staartbalk. De lange schoren duwen en trekken aan de kap waardoor deze gaat draaien.

Aan de andere kant van de staart zit ook een ketting. Na het kruien wordt deze bezetketting vastgezet en wordt voorkomen dat de kap tijdens het draaien van de wieken wegdraait. Want bij draaiende wieken wil de kap door de krachten, die het gaande werk daarop uitoefent, rechtsom draaien.

De staart (en bij stilstand ook het gevlucht) wordt tegen bescherming voor blikseminslag met een kabel aan de bliksemafleiderinstallatie bevestigd.

Het gevlucht

Het gevlucht van de molen wordt door de wind aangedreven.

De Windhond heeft het Oud-Hollands wieksysteem. Dit wieksysteem bestaat uit twee stalen roeden, met aan de rechterkant (de voorzijde) de (uitneembare) windborden en aan de linkerkant (de achterzijde) het hekwerk.

Als je met je rug naar de wind voor de molen staat dan draaien de wieken tegen de klok in (linksom). Dit geldt voor alle molens in Nederland. Het is niet zeker waarom dit is. Er zijn een paar theorieën die geen van alle bewezen zijn.

De meest plausibele theorieën zijn:

- Toen men voor het eerst ging malen gebeurde het door met de hand de bovenste steen (de looper) over de onderste steen (de ligger) te draaien. Omdat de meeste mensen rechtshandig zijn draaide de looper van deze handmolens linksom. De eerste korenmolens waren standerdmolens waarbij het bovenwiel direct de steenspil en de maalsteen aandrijft. Om de steen linksom te laten draaien moeten de wieken ook linksom draaien.
- Voor een rechtshandige is het gemakkelijker als de lussen van het zeil aan de rechterkant zitten om deze om de kikkers te kunnen leggen. Daarom moet het hekwerk links van de roede zitten en draait de molen dus linksom.
- De meeste bomen maken bij het groeien een lichte draaiing tegen de zon in. Hierdoor ontstaat een torsie in de stam. Als je die stam tegen de torsie zou indraaien dan draai je de barsten open. De houten bovenas wordt met de wortelzijde naar voren geplaatst. Om de as 'in te draaien' moet het gevlucht linksom draaien.

Zeilen en zwichten

Afhankelijk van de hoeveelheid wind kan meer of minder zeil op het hekwerk gelegd worden. Bij weinig wind legt de molenaar volle zeilen voor. Wordt de wind sterker, dan zal hij zeil minderen door een deel ervan op te rollen. Dit heet zwichten. Totaal kennen wij zeven zwichtstanden: volle zeilen, duiker, lange halve, halve, hoge lijn, stormeindje, leeg. Als er zonder zeil wordt gedraaid dan heet dit 'draaien met blote benen'. Worden ook nog de steekborden verwijderd dan draaien we 'met geknipte nagels'.

De molenaar probeert het aantal omwentelingen van het gevlucht op ongeveer 15 omwentelingen per minuut te houden. Dit betekent dat per seconde één wiek (end) voorbijkomt. De molen draait dan '60 enden per minuut'. De maalstenen draaien zo met de goede snelheid, waardoor de kwaliteit van het maalgoed steeds optimaal is. De overbrenging van de wielen is zodanig dat bij één omwenteling van het gevlucht de lopersteen 6,33 keer rondgaat.

Het weer

De molenaar kan vanaf de maalzolder direct naar de stelling lopen om het weer te beoordelen. Bij veranderend weer kan hij de molen direct stilzetten, de zeilvoering aanpassen en het gevlucht op de wind zetten. Dit zou niet zo snel kunnen als hij op een andere zolder zou werken.

Neemt de wind toe, dan moet hij zwichten. Bij zware buien, storm of onweer moet hij de molen stilzetten. Hij legt dan het gevlucht aan de kettingen en aan de bliksemafleider.

Bij een windkracht van 1 tot 2 Beaufort kan de molen onbelast en met volle zeilen nog net rondkomen. Bij een kracht van 7 Beaufort kan niet meer worden gedraaid.

vreugde

rouw

feeststand

korte rust

lange rust

spoedstand

Wiekentaal

Door het gevlucht in een bepaalde stand te zetten kunnen boodschappen worden doorgegeven: wiekentaal. De meest bekende standen zijn: rechtstand, overhek, vreugde en rouw. De betekenis van de stand van het gevlucht kan per regio verschillen.

Korte rust:

Als één roede verticaal voor de molen staat (een plus-teken). Dit betekent korte rust: de molen kan direct weer in bedrijf worden gezet.

Lange rust:

Als het gevlucht een keerteken maakt (overhek) betekent dit dat molen voor langere tijd buiten bedrijf is gesteld. Bijvoorbeeld voor het billen van de stenen (de molen staat op de bil).

Vreugd:

Bijvoorbeeld bij geboorte, bruiloft of andere vreugdevolle gebeurtenis wordt de molen in de vreugd gezet. Daarbij staat het onderste end ongeveer een heklatlengte vóór het onderste punt (komende).

Rouw:

Bij het overlijden van een direct of nabij familielid van de molenaar wordt de molen in de rouw gezet. Daarbij staat het onderste end ongeveer een heklatlengte voorbij het onderste punt (gaande).

Vroeger kruiden men de molen mee met het voorbijgaan van de stoet. Alle knechten stonden dan met de pet in de hand op de stelling om hun deelneming te betuigen.

De Windhond staat bij de begraafplaats. Als er een uitvaart is wordt, als het enigszins kan, de molen in de rouwstand gezet.

Feeststand:

Bij bijzondere gelegenheden wordt de molen in de vlaggetjes gezet, zoals Nationale Molendag, Koningsdag, Avondvierdaagse.

Overige standen:

In een bepaalde stand gaf de molenaar aan, een timmerman of molenmaker nodig te hebben (timmerscheef). Ook kon hij aangeven dat er nog maalgoed kon worden gebracht. Dan stond de molen op schooi. De spoedstand is daar een voorbeeld van. Bij poldermolens werd één molen als seinmolen aangewezen. De seinmolen gaf met de stand van de wieken aan wanneer men moest stoppen of beginnen met het bemalen van de polder.

Bij De Trouwe Wachter in Tienhoven werd in de oorlog bij een bepaalde stand van de wieken gewaarschuwd dat er een razzia gaande was.

De steenzolder

Op de steenzolder rust de koningsspil op de dons balk. Aan deze spil is het spoorwiel bevestigd. Als het rondsel van de steenspil gekoppeld is aan het spoorwiel, dan drijft het spoorwiel dit steenrondsel aan en daarmee het maalkoppel. Er kan dan gemalen worden.

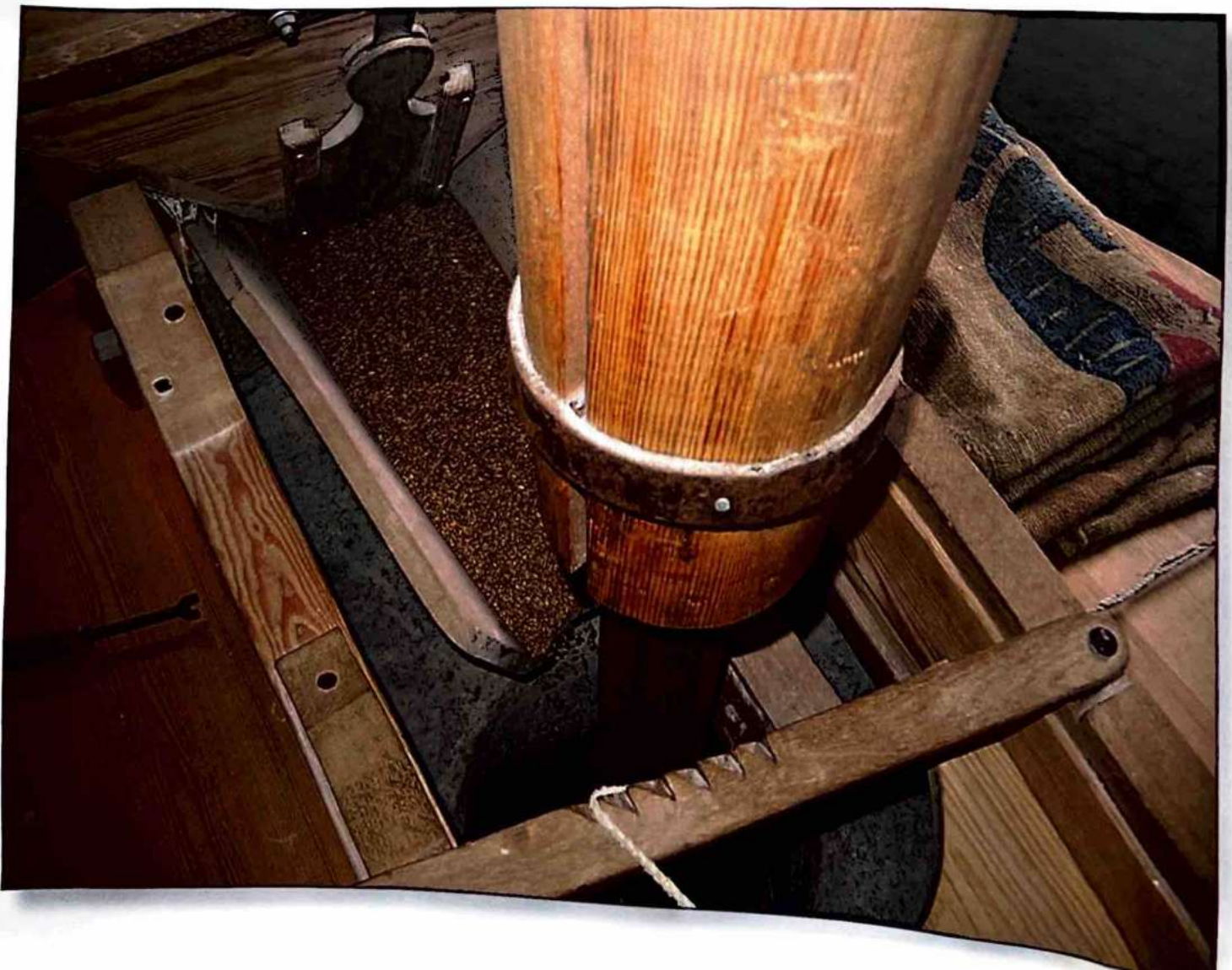
Het maalkoppel

Op de steenzolder ligt het maalkoppel. Allereerst zien wij hier de steenkuip, waarin zich de maalstenen bevinden. Deze kuip is in zijn geheel te verwijderen zodat de stenen benaderbaar zijn en het geheel kan worden schoongemaakt.

De bovenste steen (de loper) wordt via het spoorwiel, het steenrondsel en de steenspil aangedreven en draait over de stil liggende onderste steen (de ligger).

De molenaar doet het graan in de kaar (verzamelbak). Door de draaiende beweging van de steenspil stroomt het graan via een schuif in de kaar en de schuddebak naar het midden van de lopersteen (het kropgat). De stenen malen!

Het meel valt aan de buitenkant van de stenen op de meelring. Aan de buitenkant van de loper is een jager bevestigd die het meel naar de meelpijp transporteert. De meelpijp komt uit op de maalzolder waar het meel via de maalbak in zakken wordt opgevangen.

De molenstenen

Langs het pad naar de molen ligt een loper van natuursteen: een Duitse blauwe steen. Deze stenen werden uitgehakt uit groeven in de Eifel.

De molenstenen van De Windhond zijn kunststenen. Er is eerst een ballastlaag gegoten en daar bovenop een laag kwartssteen van circa 15 centimeter dikte.

De maalstenen zijn voorzien van groeven (scherpsel). Dit scherpsel dient voor transport van het meel, voor koeling en om te malen. Na vele tonnen graan malen moet dit scherpsel opnieuw worden uitgehakt. Dit heet billen en wordt gedaan met een bilhamer. Een zware klus. Per steen een dag werk. Als de loper te dun is geworden gaat de loper dienstdoen als ligger en komt er een nieuwe lopersteen.

De steenkraan

Om de stenen te kunnen billen moet de lopersteen omgekeerd en naast de steenkuip worden neergelegd. Een lopersteen weegt al gauw 1200 kg, dus dat gaat niet zo maar. Het hulpmiddel hiervoor is de steenkraan.

De kuip wordt gedemonteerd. De steenspil wordt opgehesen en de steenkraan wordt boven de stenen gedraaid. De beugels worden in de kraan gehangen en de pennen van de beugels passen in twee kraangaten, die in de loper zijn gemaakt. Met de moer wordt de spindel verdraaid en de lopersteen wordt opgelicht, weggedraaid, omgekeerd en op twee balken op de vloer gelegd. Nu liggen zowel de loper als de ligger gereed om gebild te worden.

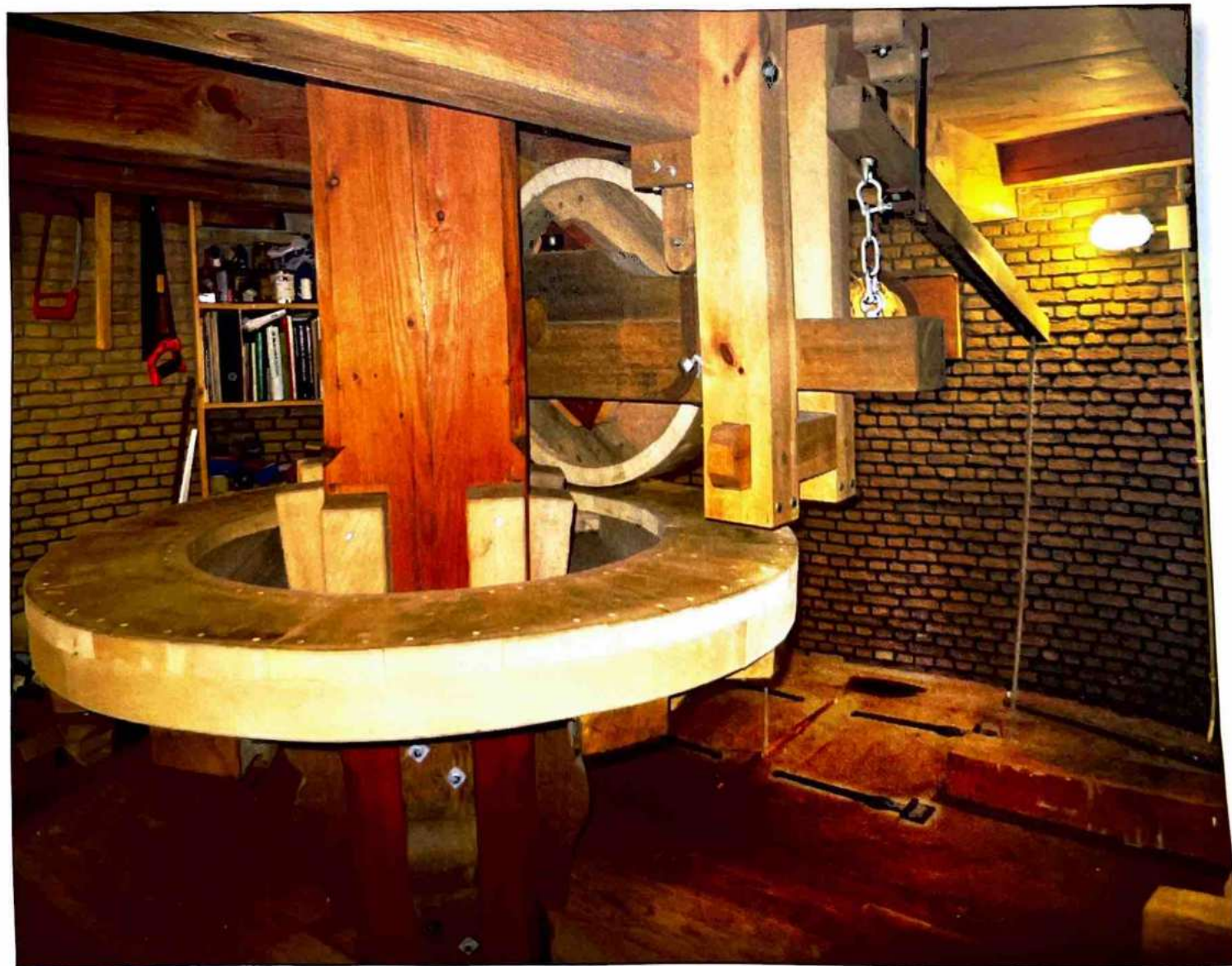

De luizolder

Op de luizolder bevindt zich het hijsmechanisme, waarmee de molenaar op windkracht zijn maalgoed naar boven kan hijsen. Dit hijsmechanisme heet het luiwerk.

Het luiwerk bestaat uit een aan de koningsspil geplaatste luitafel, een luiwiel en een luias, waar omheen een touw (luiereep) is gerold. Een stuurtoew, te bedienen vanaf de steenzolder en de maalzolder, bedient een hefboom waarmee het luiwiel op de luitafel wordt gezet. Het luiwiel wikkelt de luiereep om de luias en de zakken worden opgehesen.

De molenaar kan ook goederen laten zakken (afschieten) door het luiwiel over de luitafel te laten slippen.

De kapzolder

Het totale gewicht van de kap bedraagt circa 20.000 kilo.

De kap ligt los op 40 ijzeren rollen op de kruivloer van de molenromp en kan 360 graden draaien.

Tijdens dit draaien (kruien) heeft de kap de neiging zich naar buiten te wringen (overkruien). Om te voorkomen dat de kap van de romp afglijdt is aan de buitenkant van de romp een keerkuip aangebracht, die de kap op zijn plaats houdt.

Via de hanetree heeft de molenaar toegang tot de smeerzolder en de lagering van de bovenas.

Aan de achterkant van de kap wordt de vlag uitgehangen.

In de kap bevindt zich het gehele aandrijfmechanisme van de molen

De bovenas steekt aan de voorzijde door de kap naar buiten. Het gedeelte buiten de kap is de askop, daarin zitten twee gaten waardoor de roeden zijn gestoken.

De lagering van de bovenas (de hals en de pen) wordt dagelijks gesmeerd met varkensreuzel.

Het bovenwiel is met zware wiggen bevestigd aan de bovenas. Het middenstuk (de armen) en de plooistukken zijn van eikenhout.

Rondom het bovenwiel, zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde, zijn stevige randen (velgen) van iepenhout aangebracht. In deze velgen zijn 60 kammen geplaatst van azijnhout. Azijnhout is een eikensoort die rondom de Middellandse zee groeit.

De kammen van het bovenwiel grijpen tussen de staven van het bovenrondsel. De 31 staven zijn van Azobé. Azobé is een bijzonder harde, zeer duurzame houtsoort. De boom komt voor in West- en Midden-Afrika en wordt tot maximaal 50 meter hoog.

Een maal per jaar worden de kammen en de staven gesmeerd (gewassen) met bijenwas.

Het bovenrondsel zit vast aan de koningsspil.

De tap van de koningsspil is gelagerd in de ijzerbalk.

De vang

De vang is de rem van de molen.

Rondom het bovenwiel zijn vier houten blokken (vangblokken) van wilgenhout gemonteerd. Deze vangblokken fungeren als rem om de molen stil te zetten.

De vangblokken zijn met ijzeren strips (maanijzers) aan elkaar verbonden. De blokken hebben de volgende namen: buikstuk, teenstuk, schouderstuk en sabelstuk.

De molenaar kan vanaf de stelling de vang lichten of opleggen. Door buiten aan het vangtouw te trekken wordt een hefboom (vangstok), die uit de kap steekt naar beneden getrokken. In de kap wordt dan de vangbalk gelicht en deze duwt via het sabelijzer de vangblokken los van het bovenwiel, waarna de molen gaat draaien. De pen van de vangbalk ligt dan in de haak. De molenaar moet goed opletten of de pen goed in de haak ligt anders 'zit het niet in de haak'! Als de pen nl. langs de haak zou glijden dan valt de vangbalk plots naar beneden en blokkeert de vang het bovenwiel waardoor de bovenas kan breken!

Omdat molenaars vroeger productie moesten maken en daarvoor totaal afhankelijk waren van de wind, namen zij risico's en maalden zij ook bij hoge windsnelheden. Het kwam regelmatig voor dat de wieken zo snel draaiden, dat vangen moeilijk was. Door het straf vangen kon niet altijd worden voorkomen dat de vangblokken zo heet werden door de wrijving op het bovenwiel, dat ze begonnen te smeulen. Na een paar uur ging het smeulen over in branden. Na een sterke vang bleef de molenaar daarom een uur langer op de molen, om de vang op smeulen te controleren. Vaak stond er in de kap een emmer water om de vangblokken af te koelen.

TECHNISCHE GEGEVENS DE WINDHOND

Romp	ronde stenen molen op achtkante betonnen voet
Kap	gedekt met gepotdekselde delen, bekleed met EPDM
Wiekenvorm	Oud-Hollands
Wiekenkruis	fabriicaat Straathof buitenroede nr. 227, lengte 21,80 m binnenroede nr. 228, lengte 21,90 m
Bovenas	fabriicaat Soester IJzergieterij lengte 6,24 m
Kruiwerk	40 ijzeren rollen; kruiwiel
Vang	vlaamse vang met vier vangstukken vangbalk met haak; vangstok; kneppel; pal
Inrichting	één koppel maalstenen; reguleur; sleepluiwerk
Overbrenging	bovenwiel 60 kammen bovenrondsel 31 staven spoorwiel 85 kammen steenrondsel 26 staven overbrengingsverhouding 1 : 6,33
Hoogte stelling	3 m
Molenmaker	staande werk: Van de Grift Bouwbedrijf, Soest gaande werk: Verbij, Hoogmade

DUURZAAMHEID

De korenmolen De Windhond in Soest is een uniek voorbeeld van een 'onderneming' met een geweldige duurzaamheidsuitstraling. Het gebruik van windenergie om de molenstenen te laten draaien en het graan te malen is een van de oudste duurzaamheidsvoorbeelden. Het beeld van de molen wordt dan ook terecht door diverse organisaties gebruikt om hun duurzaamheidsuitstraling te versterken. De korenmolen wil graag, waar het kan, die duurzaamheidsuitstraling verder helpen te versterken. Dat betekent het stimuleren van kwaliteit van de omgeving en sociale verantwoordelijkheid ten gunste van mensen, aarde en welvaart.

Haver

Seris

Rogge

Tarve

GRANEN

Granen behoren tot de grasachtigen. De meest gangbare granen in Nederland zijn tarwe, gerst, haver, rogge, gierst en spelt.

Tarwe

Tarwe is de bekendste en populairste graansoort voor het bakken van brood. Het komt uit Klein Azië en wordt daar al zo'n tienduizend jaar verbouwd.

De tarwekorrel is energierijk. Het bevat vezels, koolhydraten, vitaminen en mineralen en maar weinig vet.

Van tarwe wordt volkorenmeel gemaakt.

Gerst

Gerst werd al eeuwen geleden in Europa gebruikt vanaf het moment dat de tarwe duur was en er geen rogge voorhanden was. Later werd de gerst gebruikt voor het maken van gortepap. Daarvoor moest het worden gepeld en geslepen. Dat gebeurde in de speciaal daarvoor gebouwde pelmolens. Deze kwamen veel voor in Groningen. Tegenwoordig wordt gerst hoofdzakelijk gebruikt voor het brouwen van bier.

Haver

Langdurig werd haver verbouwd in Noord-Europa. Het is zeer voedzaam. Tegenwoordig dient de meeste haver als veevoeder. Geplette haver wordt verwerkt tot havermout en muesli.

Rogge

Vooral in Duitsland wordt veel rogge verbouwd voor het bakken van brood. Het geeft een compacte en stevige structuur aan het brood. Rogge laat zich makkelijk op koude en zure grond verbouwen.

Gierst of Sorghum

In Nederland veelal toegepast als veevoeder. In Afrikaanse landen wordt hier brood van gebakken.

Spelt

Dit is een van de oudste tarwesoorten. Slechts in een paar gebieden in Nederland wordt nog spelt verbouwd. Tegenwoordig groeit spelt in Duitsland wel weer op grote schaal. Het is in opkomst vanwege de hoge voedingswaarde en lage gehalte aan gliadine. Vooral mensen met een lichte glutenintolerantie hebben veel baat bij het gebruik van spelt.

Boekweit

Boekweit behoort niet tot de graangewassen, maar willen we toch even noemen in het rijtje. Het behoort tot de familie van de duizendknoop, net als zuring en rabarber. De korrels zijn donker van kleur en zien eruit als kleine beukenootjes. Voor het uitmalen tot meel worden eerst de doppen verwijderd. Veelal wordt boekweit vermengd met andere meelsoorten, vooral voor pannenkoekenmeel.

MOLENSPREEKWOORDEN

- Wie het eerst komt, die het eerst maalt*
- Dat is koren op zijn molen*
- Het zit niet in de haak*
- Het hangt als een molensteen om zijn hals*
- Dat maalt steeds door zijn hoofd*
- Hij heeft een klap van de molen gehad*
- Molen in het kruis, molenaar thuis*
- Met molentjes lopen*
- Een oogje in het zeil houden*
- Vechten tegen windmolens*
- Ambtelijke molens malen langzaam*
- Hij is in zijn wiek geschoten*
- Hij heeft de wind in de zeilen*
- Onder zeil gaan*
- Op zijn eigen wieken drijven*
- Een stille molen maalt geen meel*
- De molen is door de vang*
- Daar is wat in de molen*
- Je rommelt als een molen, maar ik zie nog geen meel*
- Dat is al lang in de molen geweest*
- Twee harde stenen malen zelden fijn*
- De molen naar de wind keren*
- Niet alle molenaars zijn dieven*
- Mijn molen maalt niet meer*
- Zo lang de ezel zakken draagt, heeft de molenaar hem lief*
- Die in de molen komt, wordt licht bestoven*
- De molen gaat niet om met de wind die voorbij is*
- De molen naar de wind keren*
- Draaien als een molen*
- Het zit in de molen*
- Wie niet wit wil worden, moet uit de molen blijven*
- Waar vind je een molenaar die nooit een graantje stal?*
- Werken als een molenpaard*
- Gods molens malen langzaam maar zeker*
- Met één steen kun je niet malen*
- Er is geen koren zonder kaf*
- Het kaf van het koren scheiden*
- Hij laat de wind door de hekken waaien*
- Veel wind, weinig te malen*
- Alle molens vangen wind*
- Iemand van haver tot gort kennen*
- Zo droog als gort*

DIEREN IN DE MOLEN

In De Windhond bevinden zich onderdelen die namen van diersoorten hebben (van boven naar beneden):

Hazewindhond

Hanenbalk

Zwanenhals

Koebout

Hanentree

Ezel

Bijenwas

Varkensvet

Wolfsdak

Spilkalf

Zwaluwstaart

Paard

Teerspin

Duivenjager

Kikker

Kikkerlus

Bokkenpoot

Kraaienpoot

JAARLIJKSE EVENEMENTEN ROND DE MOLEN

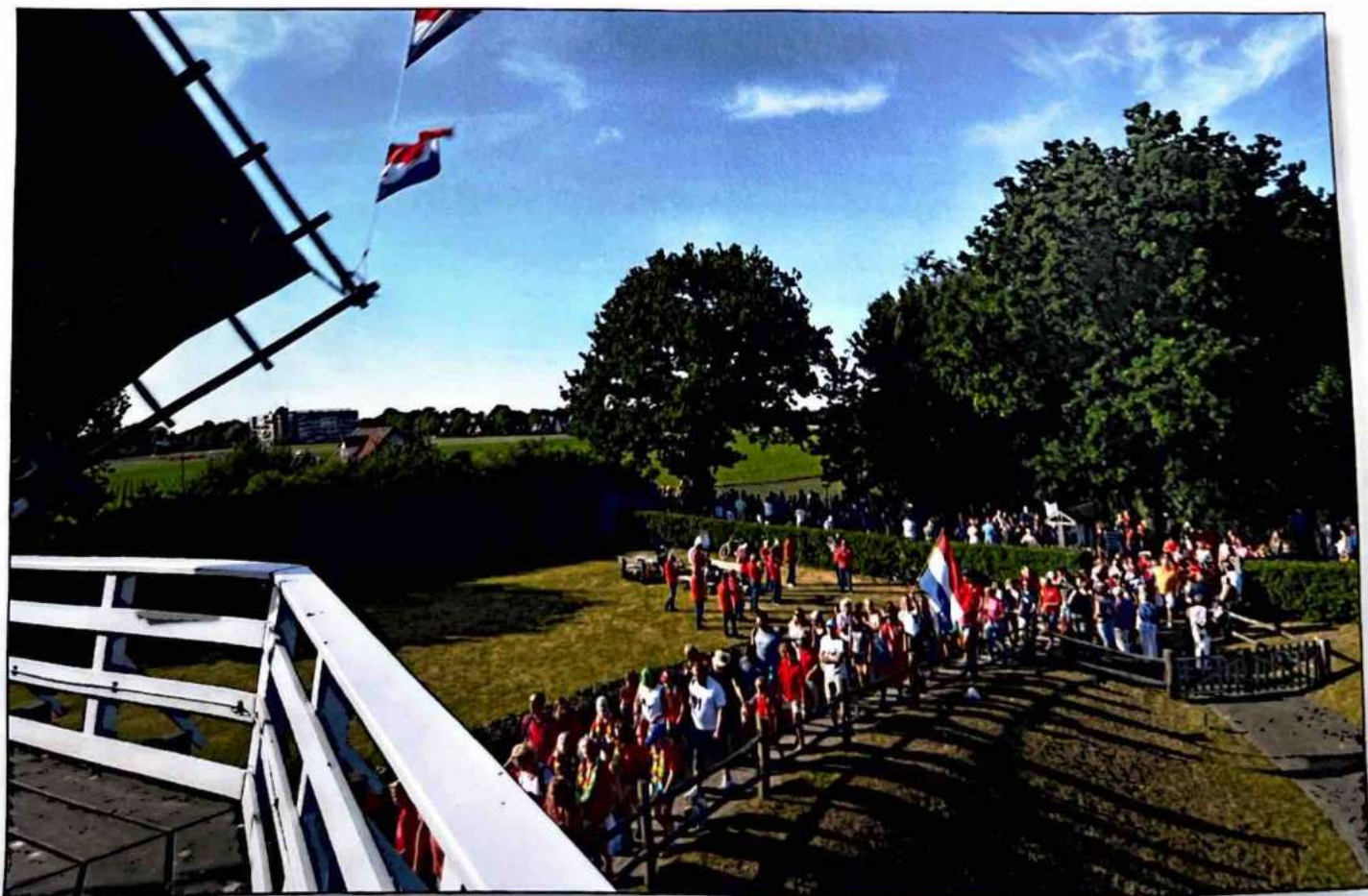
In en rond De Windhond zijn enkele terugkerende evenementen.

Nationale Molendag

De Vereniging De Hollandsche Molen organiseert in mei de Nationale Molendag. Op deze dag wordt extra aandacht aan de molens in Nederland besteed. Bij De Windhond worden pannenkoeken gebakken en wordt soms voor en met de kinderen een aardigheidje gemaakt. Zo zijn de afgelopen jaren diverse soorten molentjes in elkaar geknutseld.

Avondvierdaagse loopt door de molen

De molen staat in de vlaggetjes en in anderhalf uur tijd lopen zo'n 3000 wandelaars door de molen. Een feest voor jong en oud.

Hemelvaartsdag

Op Hemelvaartsdag is in de Kerkebuurt het Oude Ambachtenfestival. Dit evenement trekt tienduizenden bezoekers. Op die dag is De Windhond geopend en komt een groot deel van de marktbezoekers op de molen.

Roggefeest

Eind juli/begin augustus wordt de rogge op het veldje naast de molen handmatig gemaaid met pikhaak en zicht. Op een ander veld worden aardappelen op ouderwetse manier geroid. Er is een imker die honing verkoopt. Een mandenvlechter laat zien hoe je manden maakt. Meestal is er een groep dorsers, de 'Vlegelmutsen', die met vlegels de gemaaide rogge dorst

Korenmolen De Windhond

Molenweg 30, 3764 TA Soest

www.windhond.nl